

TJUGOFJÄRDE SÖNDAGEN "UNDER ÅRET"

ÅRGÅNG C

Första läsningen: **2 Mos 32:7-11, 13-14** (*Herren avstod från det onda som han hade hotat att göra mot sitt folk*)

Lagen på Sinai som Israels barn fick (2 Mos kap. 20) **har inte gjort dem rättfärdiga** (Rom 3:20). De är notoriskt otrogna. Bara Guds nåd (v. 14) kan rädda dem – och oss.

Andra läsningen: **1 Tim 1:12-17** (*Kristus Jesus har kommit till världen för att rädda syndare*)

Paulus vill säga att efter det som har hänt med honom – han minns sin tid som stor syndare och Guds överflödande förlåtelse – behöver ingen längre tvivla på att **Gud är god**. *Ett ord att lita på och helt ta till sig* (v. 15): om du så glömmer allt som står i Bibeln men bara kommer ihåg detta att **Kristus räddar syndare**, så räcker det fint.

Evangelium: **Luk 15:1-32** (*Det blir stor glädje i himlen över en enda syndare som omvänder sig*)

(Alternativ, kortare läsning: Luk 15:1-10)

Alla syndare sökte sig till Jesus (v. 1). Det vill vi också gärna när vi tar till oss Lukas 15:e kapitel! Det handlar om **att vara förlorad** (i synd) men efterlängtnad av Gud och **att hittas** av hans godhet och så bli orsak till hela himlens glädje. Två tullindrivare, två "förlorade söner", känner vi namnen på: Levi och Sackaios (Luk 5:27;19:1-10).

Ett barn kan förstå dessa tre liknelser – barnet inom oss! När de framfördes första gången tror jag att det blev helt tyst. Man var berörd in i livsnerven – detta hade man alltid längtat efter. Gud är kärlek och inbjuder alla till glädjefest (v. 32). *Äkta omvändelse och bot* är svaret på denna kärlek (läs om den förlorade sonen i *Katolska kyrkans katekes*, nr 1439). Jesus bekräftar Guds löfte hos profeten Hesekiel: *Jag skall leta efter de vilsegångna och hämta hem de bortsprungna* (Hes 34:16). Gud söker mig om *jag har gått vilse som ett bortsprunget får* (Ps 119:176). **Jesus är den gode herden** (Joh 10:1-18) som lägger fåret, mig, på sina axlar. Så här sammanfattar den helige Ambrosius detta kapitel: *Kristus bär dig på sina axlar då han tar dina synder på sig. Kyrkan söker efter dig. Fadern tar emot dig.*

Fåret, myntet och den yngste sonen blir funna. Men *den äldre sonen*, de förargade teologerna i v. 2, låter sig inte bli funna. Tycker de att den gode fadern gör fel? Vi hör protesterna: "Han ger bort arvet innan sin död, och Syraks bok

(33:20-22) varnar för sånt. Sonen borde ha ett kok stryk. Han har den utstuderade fräckheten att återvända efter att han horat bort halva familjeförmögenheten. Men när han är hungrig duger fadershuset! Fadern springer emot honom som en liten hund – var är den mannens stolthet?” Vi får inte veta hur det gick sen. En oförsonad, oavslutad tragik avslutar detta kapitel. Vi hoppas att hemmasonen kom till insikt om sin högmodiga självrättfärdighet, sin brist på ömsinhet mot sin stackars bror och sin oförmåga att fatta djupet i faderns kärlek.

MÅNDAGEN I 24 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Kor 11:17-26, 33** (*Vid era sammankomster går det inte att hålla Herrens måltid*)

Paulus flätar mitt i sina förmaningar in lärosatser (v. 23-25) som han själv har fått *traderade* via apostlarna. Urkyrkans *agápe*, kärleksmåltiden, var en direkt förlängning av Jesu egen vana att äta med fattiga och syndare men höll på att överskugga Herrens måltid, eukaristin. *Det brödet och den bägaren* förkunnar *Herrens död* (v. 26). Det är något annat än medhavd matsäck (v. 22). Att markera sociala skillnader i mässan (jfr Jak kap. 2) är att förakta den Herre som dog *för alla*. Paulus skulle ha nog ha gillat våra mässor idag: kyrkkaffet äger först rum efteråt, rika och fattiga är tillsammans, inga berusade, inte ens en mobil får störa utan att det blir bistra miner...

V. 19 betyder inte att Paulus tycker det är bra med splittring. Men det är ett test på vilka som är trogna och vilka som är oseriösa.

Evangelium: **Luk 7:1-10** (*Inte ens bland israeliter har jag funnit en så stark tro*)

Romerska soldater förväntades inte fraternisera med lokalbefolkningen. Den här officeren har dock sinne för judendomen och är generös (v. 5). Under ruinerna av det antika Kafarnaum har murar från Jesu tid avtäckts som kan vara från den synagoga han lät uppföra. Mannen är respektfull: Jesus kontaktas indirekt genom *de äldste* (v. 3) – liksom när *vi* närmar oss Jesus genom *helgonen*. Jesus ska slippa gå till hans förläggning (där avgudabilder syns och Jesus kan bli kultiskt ”oren”). Romaren känner sig *ovärdig* i Jesu sällskap (v. 6-7, ord som upprepas innan *vi* tar emot Kristus i kommunionen). Hans tro överträffar alla andras tro – även apostlarnas: de måste ha ryckt till i dem när Jesus sade det. Det går utmärkt att stå under romarrikets ordning och ändå erkänna Jesu andliga auktoritet (v. 7-8). En annan officer tar steget fullt ut och blir medlem av kyrkan i Apg kap. 10, och det var just en officer som bekände Jesus som *en rättfärdig man* under korset (Luk 23:47). Så ville Lukas visa sina läsare att man kan vara

en lojal medborgare i samhället och mot dess ordningar och samtidigt lyda Gud och hans bud.

Gör alla folk till lärjungar. (Matt 28:19)

TISDAGEN I 24 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **1 Kor 12:12-14, 27-31a** (*Ni utgör Kristi kropp och är var för sig delar av den*)

Bra ledarskap är att främja enhet i respekt för mångfald. Bilden av kyrkan som kropp grundar sig på eukaristin, där vi förenas med Kristi kropp och blod, men den är också ett *erkännande av att alla lemmar (med-lemmar) i gemenskapen får vara olika och behövs på var sitt värdefulla sätt*. Paulus kallar i v. 12 kyrkan helt enkelt för Kristus. Det påminner om när Kristus från himlen kallade Paulus, då han ännu var *Saul*, kyrkoförföljaren. Kristus frågade: *Varför förföljer du mig* (Apg 9:4)? Det vill säga: de kristna som är hans kropp.

Evangelium: **Luk 7:11-17** (*Unge man, jag säger dig: Stig upp!*)

Liv och död möts – två processioner vid stadsporten. Den ena skaran bär på sorg och fattigdom (*änkor och faderlösa* står i Mose lag för alla socialt utsatta, se t.ex. 2 Mos 22:21-23). Den andra skaran kommer med Jesus och *Det glada budskapet* (evangelium). Livet besestrar döden – Jesus väcker pojken till liv. En viktig poäng är att änkan därmed åter har **ekonomisk försörjning** (utan man eller söner hotades kvinnor av djup fattigdom, jfr *Noomi* i Ruts bok). Jesus hyllas som "profet" (v.16) för att det han gör påminner om vad profeten *Elisha* gjorde – i övrigt i samma trakt som denna stad (se 2 Kung kap. 4; jfr även *Elia* i 1 Kung 17:10-24 och *Paulus* i Apg 20:10).

Jesu medlidande är gripande. För den som har mist en son eller dotter kan denna läsning göra ont: "Varför gav inte Jesus *mig* tillbaka mitt barn?" Vi står där utan svar. Det enda vi vet är att Jesus känner med oss i sorgen. Allt blir bra till sist. Det ser inte så ut för ögonblicket. Vi kan inte känna annat än förtvivlan. Gud kräver inget av den som står med ögon fulla av tårar. Han skall i sinom tid torka dem (jfr Upp 7:17; 21:4). Det har han lovat, och han kan inte svika sina löften. En död bärs fram av folket – kyrkan bär ständigt fram våra avlidna i förbönen, främst i mässan. *Då satte sig den döde upp* (v. 15): Jesus skänker **uppståndelsen**.

Han ger mig ny kraft och leder mig på rätta vägar. (Ps 23:3)

ONSDAGEN 14 september

DET HELIGA KORSETS UPPHÖJELSE, fest

I dag är 320 ”upphöjdes” (visades offentligt) de träbalkar som den första kristna kejsarinnan Helenas ”arkeologer” hittade vid Golgota och som identifierades som Jesu kors och femton år senare firades invigningen av de två basilikorna Anastasis och Matyrion intill Huvudskalleplatsen. DET HELIGA KORSETS UPPHÖJELSE. Det är nu fyrtio dagar sedan vi firade *Kristi förklarings fest*. Detta datum, 6 augusti, blev valt därför att Kristus enligt traditionen hade förhärligats på berget fyrtio dagar före sin korsfästelse. Kristi härlighet blir synlig på berget, men manifesteras också paradoxalt på korset, till synes *sub contrario*, i det som verkar vara motsatsen.

Festdagens läsningar för oss rakt in i korsets mysterium. Kristus förklarar i dagens evangelietext (Joh 3:13-17) *kopparormen i öknen*. De syndiga israeliterna kunde se upp till den och så få hälsan åter (och samtidigt bli förlättna; 4 Mos 21:4-9). Ormen är en bild av det kors han själv skulle *upphöjas* på för vår skull. Så älskade Gud världen, på just detta sätt. Han var *agápe*, kärlek (1 Joh 4:16), kallt avvisad, blodigt slagen och fastspikad av dem som han ville sträcka ut armarna till. Läsningen ur Filippobrevet (Fil 2:6-11) ger oss samma bild: Guds Son lämnar sin himmel och går in under våra villkor, medveten om att han slås ner av den död mänskligheten drar över sig för sina synder. *Crux probat omnia* – det är ett gammalt ord av Martin Luther som kan översättas med: *Korset bevisar allt*. Bevisar vad? *Hur långt Gud i sin godhet är beredd att gå för var och en av oss!* Korset är hoppets och glädjens tecken. *Crux probat omnia* – det kan även översättas med *korset testat allt*: är dina och mina kärleksgärningar äkta? Står vi fasta vid det som vi vet är rätt också när motgångar tornar upp sig – eller flyr vi när vi ser vargen komma (jfr Joh 10:12)?

Visa din tro genom att bära ett kors kring halsen! ”Om någon vill gå i mina spår måste han förneka sig själv och ta sitt kors och följa mig” sa Jesus (Matt 16:24). Är ditt liv hårt? Du ansvarar för dina egna axlars börda, och den kan vara tung. Må du få känna trösten att veta att du bär allt tillsammans med Jesus. Han bär hela världen. Med ofattbar styrka kan den Korsfäste säga: ”Mitt ok är skonsamt och min börda är lätt” (Matt 11:30).

Vi bör be om att i vår dödskamp blir tröstade av bilden av Herrens kors framför oss, det som vi under vårt liv har vänt oss till för att få styrka, och som vi har försökt att efterlikna genom att anstränga oss i hans tjänst. Detta kors kommer att skydda oss mot alla onda andars anslag och rycka oss undan deras makt.

Särskilda läsningar denna dag: 4 Mos 21:4-9 eller Fil 2:6-11, samt Joh 3:13-17

TORSDAGEN I 24 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **1 Kor 15:1-11** (*Det jag förkunnar, det har ni lärt er att tro*)

Paulus *traderar* en fast kyrklig tradition ("detta som jag själv hade tagit emot...") och gör det ordagrant (grekiskan i v. 3 f avviker från Paulus vanliga stil). *Alla andra* förkunnar samma budskap (v. 11). Mycket här skiljer sig från evangelierna: kronologin börjar med **Kefas** (= Petrus, jfr Luk 24:34). Vilka är de **femhundra bröderna** (v. 6)? **Kvinnorna** i evangelierna, t.ex. *Maria från Magdala* (Joh 20:11-18; Mark 16:9-11) är inte med på listan. Enligt judisk vittnesrätt var de inte vittnesgilla som män (jfr apostlarnas misstro i Luk 24:10-11), men evangelisterna ändrade på det!

Evangelium: **Luk 7:36-50** (*Hon har fått förlåtelse för sina många synder*)

Vad vi ser här är pinsamt. Dörrarna stod öppna vid sådana diskussionsmiddagar, man kunde stå och lyssna. En känd prostituerad smyger sig pinsamt nog in till männen som ligger till bords. Där står hon och gråter bakom Jesus. Hans fötter blöts rentav ner av hennes tårar. Det fattas en handduk – då löser hon upp sitt hår inför alla (vilket sågs som mycket oanständigt). Hon torkar fötterna och kysser dem. Genom denna beröring gör hon Jesus *kultiskt oren* och han kan i princip inte fortsätta måltiden utan att "smitta" de övriga. Hela föreställningen är förstörd – av **tacksam glädje över Guds nåd**. Denna kvinna **vet** vem Gud är.

Jesus är inte sur på Simon för att han har glömt att tvätta hans fötter (v. 44). Jesus är den som vill tvätta *våra* fötter (Joh kap. 13), rena oss från synd. Precis det har kvinnan fått uppleva. Nu tackar hon. Hon är syndare, men *förlåten* syndare. Varför blir Simon inte glad? Kvinnan är en bild av *kyrkan*, av oss. Vi går inte till Kristus i mässan för att vi tror vi är bättre än andra utan för att vi vet att vi inte är bättre än andra, kanske sämre.

Jag jublar över min Gud, han har skrudad mig i rättfärdighetens mantel. (jfr Jes 61:10)

FREDAGEN I 24 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **1 Kor 15:12-20** (*Om Kristus inte har uppstått, ja, då är er tro tom*)

Paulus läsare påverkades av gnostiker. Tron blev abstrakt, uppståndelsen bara en ”andlig” sak. Men Messias uppstod *kroppsligen* (v. 19). Hans lidanden var kroppsliga. De sonade våra synder. Vi har *korsfäst* vårt kött *med alla dess lidelser och begär* (Gal 5:24) för att våra kroppar är heliga, ämnade för paradiset (jfr 1 Kor 15:32)

Evangelium: **Luk 8:1-3** (*Alla hjälpte dem med sina tillgångar*)

Bara Lukas berättar om dessa kända kvinnor med ekonomiska resurser som understödde och deltog i den allra tidigaste kristna missionsrörelsen (säkert inte bara med matlagning och tvätt). Det lilla vi får insyn i här tedde sig uppenbart skandalöst: kvinnor skulle inte beblanda sig med fromma män (Joh 4:27), än mindre rentav vandra omkring med dem. Ännu värre: *Johanna* (v. 3) var gift med en man vars omedelbara chef av Jesus kallas för ”räv” och som ville döda Jesus, liksom hans far en gång hade försökt (Luk 13:31-32; jfr Mark 8:15; Matt 2:16). Jesus hade botat henne men den mäktige hovmannen kan inte ha gillat att frun turnerade med detta sällskap – och senare gick till Jesu grav på påskmorgonen (Luk 24:10). Var Johanna änka? Det kunde möjligen vara lite mindre skandalöst, men så tycks Lukas inte mena här.

Fanns det trots allt en sorts öppenhet vid hovet i Galileen? Herodes själv stod tvekande inför Johannes döparen (Mark 6:20) och skräckslagen inför Jesus (Matt 14:1-2), som han väl främst såg som en mirakelman (Luk 23:8-11). En ”fosterbroder” till Herodes hittar vi senare bland ledarna i den kristna kyrkan i Antiokia (Apg 13:1). Vi skulle vilja veta mer. Fanns det andra sponsorer i överklassen? Var det Judas, kassören (Joh 12:6), som organiserade kontakterna? Vi får inga svar. Allt vi inser är att dessa figurer nämns för att uppmana oss, män och kvinnor i dag, som fått hjälp av Jesus, att på samma sätt stödja kyrkan med **våra tillgångar** och talanger (v. 3; jfr Apg 4:32 f).

Förslag till fredagsoffer: I dag vill jag göra en uppoffring som <i>verkligen känns</i> .

LÖRDAGEN I 24 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Kor 15:35-37, 42-49** (*Det som blir sått förgängligt uppstår oförgängligt*)

Paulus långa undervisning i Korinth (Apg 18:11) verkar ha *såtts vid vägkanten* (se evangeliet nedan). Uppståndelsetron var en svår bit för många judar (jfr Luk

20:27f) och för nästan alla greker (Apg 17:32). ”HUR skulle kroppen kunna uppstå? Det kan (och bör) väl bara själen?” Paulus argumenterar ivrigt. Han vill säga: i vardagen ser vi *förvandlingar*. Saker förgås och blir till nya livsformer. Växten har en kropp både före och efter sin ”begravning” i marken (frö > blomma > frukt > nya frön). På båda sidor om döden måste man ha en kropp, ty både den förste Adam och den siste (Kristus) hade kroppar. Mer kan vi dock inte veta. Vet larven hur den blir fjäril? Visste du som foster hur det skulle bli i livet som född till världen?

Evangelium: **Luk 8:4-15** (*De hör ordet och tar vara på det i ett gott och rent hjärta*)

Detta är en av Lukas 50 (!) liknelser. Den finns lite mer utbroderad hos Matteus (Matt 13:1-9) och Markus (Mark 4:1-9) där den också spelar en mer central roll.

Tanken går till Hos 2:23 och Jer 31:27, där det talas om att Gud vill ”plantera” ut *människor*. Men här menas att *Guds ord* sås ut (v. 11). Liknelsen är ett eko av Jesu egen och den tidiga kyrkans besvikelse över misslyckad mission men också jubel över framgångarna. När människorna inte tar till sig Jesu ord kan hans medarbetare få för sig att allt är deras eget fel. Men Jesus tröstar: Gud har redan hos profeten Jesaja förutsagt att människorna kommer att blunda och inte vilja förstå hans budskap (jfr Jes 6:9). Det är så v. 10 ska tolkas, alltså inte som om att Jesus inte ville att de skulle förstå. Det är tvärtom: liknelser skapas ju för att man ska förstå. Öronen fick vi för att höra Guds ord, och Jesus inte bara sade utan *ropade* detta (v. 8).

Orden i v. 15 om ”den goda jorden” är påfallande lika Lukas beskrivningar av **sin mor Maria** (Luk 1:26-39; 2:19; 2:51; jfr 11:27-28). Hans evangelium är det mest marianska av alla fyra. *Rosenkransens mysterier* bygger övervägande på Lukas.

Trofasthet spirar ur jorden, rättvisa blickar ner från himlen. (Ps 85:12)
